

Vojtěch Vytiska: Svět postav Jáchyma Topola

Posudek vedoucího práce

Práce Vojtěcha Vytisky vznikala vlastně nadvakrát. V první verzi, kterou mi dal diplomant v nárysech k dispozici, šlo o velmi nekonzistentní, spíše esejistické poznámky, které vedly autora práce někam do oblasti emocionální výpovědi, která prozrazovala mnoho o autorovi diplomového textu, méně o autorovi románové práce. Na základě následné konzultace jsme zpřesnili metodu analýzy a pevněji založili práci v systematickém přístupu Doleželovy Heterocosmica. Následoval text, který ve velmi precizní podobě aplikoval Doleželův systém i jeho pojmosloví na románový materiál. Volba metody se ukázala jako příhodná hned z několika důvodů. Románový text bylo možno konečně konzistentně analyzovat, pevný pojmový systém umožnil pochopit princip konstrukce významu Topolova textu, práce se stala přehlednější a argumentačně silnější, diplomant objevil kázeň odborného psaní.

Ve svém textu diplomant nejprve nezjednodušujícím a přitom přehledným způsobem vykládá základní pojmy Doleželova systému, který má v úmyslu použít; a už zde, v této úvodní části, dokládá svou schopnost systematického přístupu. V souvislosti s dalším textem je pak třeba konstatovat, že diplomant nepoužívá pojmy samoučelně, ale nechává se jimi vést v analýze narativních modalit (na rovině omezení deontických, aletických a axiologických), interakce postav i v konstrukci typu fikčního světa/ů a pravidel jeho/jejich fungování. Zvolená metoda přitom zapřičiňuje, že předložená práce není jen jednou z dlouhé řady popisných diplomových prací o Topolově *Sestře*, ale vyrůstá v sebevědomější a výraznou analýzou konstrukce významových polí a zakládání principů fungování fikčního světa Topolovy prózy jako zvláštního typu světa hybridního.

V následné části věnované figuře vypravěče se diplomant zabývá nejenom analýzou a určením typu vypravěče (za pomoci terminologie G. Genetta), jeho funkcí pro rozvíjení příběhu, ale souběžně prověřuje posibilitu nespolehlivosti jako významové figury, která je v dosahu strategie vypravěčské perspektivizace a hodnotového založení vyprávění. V této souvislosti se jako podstatnou ukazuje autorem rozpoznáný vztah (interakce) mezi postavami a vypravěčem, který vytváří dvě skupiny postav ve fikčním světě s odlišnou pravomocí a ilokuční silou. Tady je ovšem škoda, že autor neobrátil pozornost dále tímto směrem a z vnitřnětextového vztahu mezi figurami fikčního světa nepostoupil k analýze jejich funkce pro/při rekonstrukci významu tohoto světa, jak je k němu veden čtenář, tedy k pragmatickým aspektům těchto figur. Tento nedostatek zřetele k funkčnímu aspektu (re-konstrukční akt sjednocení fikčního světa jako dynamického celku, na němž participuje vnímatel), sice nesnižuje význam provedených analýz, ale přesto přispívá k celkovému technicistnímu charakteru práce. Máme-li tu přitom k dispozici dva konkrétní narativy, mohli bychom se pokusit o to, aplikaci a analýzu rozšířit o otázku funkce – a to aniž bychom se stavěli proti metodologickému pokynu Doleželova pojmového systému, jenž rovněž vždy ústí do „teorie jedinečného“ narativního světa.

V důsledku analýzy se ukazuje, jaké a jak Topolovy techniky a narativní způsoby zapřičiňují silnou subjektivizaci narativního aktu a celku fikčního světa, či jak pravidelně jsou ve vztahu k reprezentaci postav a oblastí světa Topolovy práce založeny. A to je, dle mého soudu, podstatný výsledek diplomantovy práce. Doporučuji proto práci k obhajobě a navrhuji hodnocení **výborně**.

Doc. PhDr. Tomáš Kubíček, Ph.D.

V Brně 4.6.2013